

Mərəz

Allah göstərməsin, mərəzi. Kənar olsun bizlərdən. İnsanda nə can qoyur qala, nə də pul. Hələ gəl ki, elə dərd tapasan ki, dərdinə dərman tapılmaya, Allah bunu hər kəsdən uzaq eləsin, Amin!

FELYETON

Ay qardaş, mərəz deyəndə ki, dərd bir olar, iki olar, hansından danışasan ey. Durduğun yerdəcə gəlib səni tapır. Sən demirsən ki, gəl, o gəlib səni tapır, deyir gəl, canını da alacam, pulunu da. Əşi, gəl mərəzi qoyaq bir kənara ey, qəm qəm gətirər, dəm dəm gətirər. Niyə mərəzdən danışırıq axı?

Bu gün dəbdən danışmaq istəyirdim, mərəz gəldi haradan düşdü ortaya, bilmirəm. Keçək söhbətə. Bütün dövrlərdə dəblə ayaqlaşmaq çox yaxşıdır. Niyə? Ona görə ki, insanlar bunu lazım bilirlər. Dəblə ayaqlaşmaq insanın müasirliyinin, dünyagörüşünün inkişafını nümayiş etdirir. İntellektual səviyyəsinin yerində olduğunu təsdiq edir. Dəblə ayaqlaşmağa bütün yaş qruplarından olan insanlar can atırlar. Lakin bütün dövrlərdə buna daha çox gənclər cəhd edirlər. Niyə də etməsinlər ki?.. Dəblə geyinməyin, saçları dəbə uyğunlaşdırmağın nəyi pisdir ki?..

Məsələn, xatırlayanlar varsa, lap əvvəllər qadınlar da, kişilər də milli geyim geyinirdilər. İndi muzeylərdə, filmlərdə görə bilirəm həmin geyimləri. Hələ bir məəttəl qadınlar da var ki, İlahi, doğrudan insanlar bu cür geyinmişlər. Niyə bu qədər məəttəl qalırlar, deyə bilmərəm, amma qalırlar. Bəziləri isə hələ də düşünür ki, yox əşi, elə geyim olmayıb, filmlərə çəkilmək üçün o cür geyinib aktyorlar. Nə deyim, vallah. Hər kəsin öz fikri var. Yəqin bu cür düşüncələr nənə-babalarında da o geyimləri görməyiblər. Bu da mümkündür. Çünki müasir dövrün insanlarıdırlar...

Sonra vaxt ötdü, zaman dəyişdi. Geyimlər də dəyişdi. Bunu əsasən qadınların geyimlərində daha çox gördük. İnsanlar dayanmadan-durmadan dəblə ayaqlaşmağa başladılar. Ötən əsrlərin düz ayağın ucuna-dək ətəkləri qısa ətəklərlə əvəzləşdi. Bir az sonra o qısa ətəklərin də sayı azaldı, qadınlar kişi paltarları, yəni şalvar geyinməyə başladılar. Bu, haradasa çoxlarımız tərəfindən yaxşı qəbul olundu. Çünki ən azından qız-gəlinlərimizin ayaqları örtüldü. Dedik əşi, o qısa ətəklərdənsə, cəhənnəm, bu şalvarlar yaxşıdır. Hə, onu da deyim ki, qadınlar ki, kişi geyimlərinə keçdilər, bəs kişilər nə etdilər? Nə edəcəklər, qadınlardan seçilmək üçün şalvarlarını daraltdılar, köynəklərini əylinlərinə yapışan dərəcəyə çatdırdılar. İndi desəm, inanmayacaqsınız, qonşuda yeniyetmə oğlan vardı, şalvarını əynindən çıxarırdı anasını köməyə çağırırdı. Oğlan uzanırdı yerə, ana da şalvarın ayağından dartıb bir zülmə çıxarırdı. Sonra bunun asan yolunu tapdılar. Oğlan hər iki ayağına sellofan torba geyinirdi ki, şalvarı çıxarılanda sürüşüb asanlıqla çıxsın. Nəyi pisdir ki, bunun? Dəblə geyin, çıx, kim bilir ki, evdə hansı çətinliklə qarşılaşırsan. Ta ki, küçədə dəbli görün.

Hə, harada qaldıq? Kişilərin köynəklərində. Köynəklərinin bədənini, qollarını o qədər daraltdılar ki, bu darlıq kilo almalarına mane oldu. Dar paltar kilo almağa qoy-

mur axı. İndi hara baxırsan cansız-çəlimsiz yeniyetmə, gənc görürsən.

Nəyi pisdir ki, bunun? Gərək

gedib hələ bir vaxt sərf ebib idamanla da məşğul olasan ki, bədəninin formada qala? Geyindikləri paltar onları istədikləri formada saxlayır da.

Saçlar da ki, bütün bu dəbli geyimləri gözəl şəkildə tamamlayır. İndi arxadan baxanda bilmirsən qarşında gedən qızdı, yoxsa oğlan. Dəb elə gətirib ki, qızlı-oğlanlı hamı saçını uzun saxlayır, bəzən boyayıb çəhrayı, bənövşəyi rəng edənələr də, saçlarının aralarına istənilən rəng tonları verənlər də var. Qara saçlar ta keçmişdə qalıb. Elə qara saç saxlayanlar da keçmişin qalıqları hesab olunurlar. Nəyi pisdir ki, dəb budur da.

Kişilərin dəbinə başımız qarışdı, qadınlar yaddan çıxdı. Bir qədər də onlardan danışmaq. Çünki dəbə qadınlar kişilərdən daha çox fikir verirlər. Hə, oğlanlar şalvarlarını daraldandan sonra qızlar nə etdilər. Onlar şalvarlarını daha da daraltdılar. Həm də yeni şalvar dəbindən istifadə etməyə başladılar-kəsikli şalvarlar. Buddan dizə, dizdən topuğa qədər ara-ara böyük kəsikli şalvarların altından bədəninin görünməsi günün əsas dəbidir. Yay-qış insanın bədənini hava alır bu kəsiklərdən. Nəyi pisdir ki, bunun? Az qalırdı ki, yadımdan çıxsın, necə ki, qadınlar kişilərin dar şalvarlarının daha darını geyinməyə başladılar, kişilər də qadınların kəsikli şalvarları kimisini geyindilər. Niyə də geyinməsinlər ki?.. Dəb nə baxır kişiye, qadına?

Hələ qadın köynəklərini demirəm. Dəb elə gətirib ki, artıq burada istehsalçı da qazanır, alıcı da. Niyə? Mən deyim, siz də mənim dediklərimi təsdiqləyərsiniz elə bilirəm ki. Məsələn, qadın köynəkləri indi çox qısa şəkildə istehsal olunur. Geyinirsən, şalvarla, ətəklə köynəklərin arasında ən azından bir qarış məsafə qalır. Fikir verin ki, bu köynəklərdə nə qədər parçaya qənaət olunur. İndiyədək şalvarın içərisinə saldıığımız köynəklərin birindən indi iki köynək istehsal olunur. İstehsalçı belə qazanır. Bu köynəklərə də tələbat var ey. Yerindən qalxan valideyninə ondan aldırır. Niyə də tələbat olmasın ki?..

Belə köynəklərlə həm də alıcı qazanır, nə üçün? Biri var bunun ikisi qədər paltar üzərində gəzdiresən, yuyasan, ütüləyəsen, biri də var ki, əl boyda köynəyi. Bütün bunlar bir kənara, qazancın əsası isə ondadır ki, bunu alanlar və geyinənlər dəbləri ilə seçilir. Hələ bu köynəklərin üstünə uzun rəngli saçları təkəndə daha füsunkar görünür.

Nə isə, deyəsən uzun danışdım. Yekunlaşdırım. İndi oxuyub deyəcəksiniz, heç dəxli var, mərəzlə başlayıb, dəblə qurtarırınsınız söhbətinizi. Aydın deyil, niyə? Deyilsə, yenə də bir səthi mərəz məsələsinə qayıdıram. Və yenə də deyirəm, dərd bir deyil, Allah bütün mərəzlərindən saxlasın bu camaatı, yazıqdırlar. Siz də bu söhbəti oxuyub, Amin, deyir ki, Allah tutulduğumuz bütün mərəzlərin şefasını versin, yenilərinə bizdən kənar etsin...

Mətanət MƏMMƏDOVA